

АНОТАЦІЯ

Журба І.В. «Сепаратизм як соціально-політична технологія в контексті російсько-української війни». – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 – Політологія (Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки). – Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Міністерство освіти і науки України, Полтава, 2025.

Дисертація репрезентує одне з перших комплексних міждисциплінарних досліджень, у якому глибоко проаналізовано феномен сепаратизму як інтегрованої соціально-політичної технології, спрямованої на підрич національної безпеки, легітимізацію окупації та дестабілізацію державних інститутів в умовах гібридної війни. Від перших років після розпаду СРСР український сепаратизм вийшов за межі латентних «відцентрових» тенденцій і поступово сформувався як ззовні керована технологія політичного тиску. Промовистим раннім сигналом стала тривала суперечка щодо розподілу Чорноморського флоту та правового статусу Севастополя: російська влада інструменталізувала військово-морську інфраструктуру для конструювання проросійського політико-інформаційного середовища на півострові й формування локальної інфраструктури проросійської лояльності. Подальшою «репетицією» стала криза навколо острова Тузла восени 2003 року, коли поєднання спроб силового розмивання кордону, медійної істерії та правових маніпуляцій засвідчило готовність Кремля переформатовувати простір українського суверенітету під приводом «врегулювання спірних питань».

Враховуючи, що стратегія керованої дестабілізації, апробована у Севастополі, на Тузлі, в Криму та на Донбасі, дедалі частіше трактується авторитарними режимами як універсальний геополітичний інструмент, постає критична потреба у системному міждисциплінарному аналізі сепаратизму – не як локалістського протесту, а як інтегрованої технології зовнішньої агресії. Таке дослідження має, по-перше, забезпечити розбудову ефективної системи національної безпеки та збереження територіальної цілісності України, а по-друге – модернізацію європейських і глобальних стратегій превенції та

стримування, спроможних нейтралізувати повторне застосування сепаратистських сценаріїв у соціально та культурно фрагментованих регіонах.

Анексія Криму 2014 р. і розгортання квазіреспублік «ДНР/ЛНР» остаточно підтвердили, що сепаратизм функціонує як цілеспрямована соціально-політична технологія гібридної агресії, де силовий тиск, інформаційно-когнітивні операції та правова інверсія діють синхронно. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації 2022 року перевело цю модель із інструмента точкової дестабілізації в багатовекторну систему, здатну легітимізувати окупацію, радикалізувати суспільну думку та одночасно виявляти структурну вразливість міжнародних безпекових механізмів. У контексті майбутнього розвитку української політичної теорії та практики це дослідження набуває особливої актуальності.

Дослідження сепаратизму як багатовимірного феномена в умовах гібридної війни Росії проти України спирається на міждисциплінарний підхід, що поєднує політичну науку, соціологію, інформаційну безпеку, когнітивістику, медіастудії та воєнну стратегію. Методологічна рамка побудована з урахуванням того, що сучасний сепаратизм є інструментально сконструйованим явищем, спрямованим на трансформацію суспільної свідомості та політичної ідентичності.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, окреслено мету й завдання, визначено об'єкт і предмет дослідження, сформульовано наукову новизну, описано методологічні засади, підкреслено теоретичне й практичне значення здобутих результатів, подано відомості про їх попередню апробацію та окреслено структуру роботи.

У першому розділі «Сепаратизм як соціополітичний феномен: концептуальні і теоретичні підходи» висвітлено комплексний огляд понятійного поля сепаратизму, його соціальних детермінант і власне ідеологічної матриці; простежено історичну еволюцію терміна «сепаратизм» від релігійного нонконформізму ранньомодерної Європи до сучасних політико-територіальних рухів; на підставі критичного огляду класичних і неокласичних теорій запропоновано операційну типологію сепаратизму;

доведено, що сепаратизм функціонує як «тонка» (thin-centred) ідеологія; виокремлено радикальне і помірковане крила сепаратизму.

У другому розділі «Суспільна фрагментація як простір соціальної інженерії сепаратизму» зазначено, що сепаратизм в Україні формується в точці перетину історичної асиметрії, нормативних прогалин і спрямованих зовнішніх впливів, а його рушієм стають маргіналізовані групи, інтегровані в кримінально-інформаційні мережі. Подолання цієї багатовимірної вразливості потребує синхронізації безпекової, гуманітарної та соціально-економічної політик; гармонізації мовного й етнонаціонального законодавства; інституційного включення меншин і ветеранів; декриміналізації регіональних економік і системного моніторингу «хитких сегментів».

У третьому розділі «Сепаратизм як продукт інформаційного програмування суспільної свідомості в умовах гібридної війни» зазначено, що сепаратизм у XXI столітті – це насамперед технологія конструювання альтернативної реальності, у якій цінності, факти й емоції переплавляються у відчуття «природної належності» до іншого політичного простору. Український досвід демонструє: хто контролює когнітивний периметр, той отримує перевагу ще до першого пострілу. Захист територіальної цілісності починається з оборони семіотичного простору – і лише симбіоз безпекових, освітніх, технологічних і культурних інструментів здатен розірвати ланцюг, у якому інформаційна іскра перетворюється на вогонь збройного розколу.

У четвертому розділі «Сепаратистські проєкти як легітимізація окупації» підсумовано, що моделлю швидкої реалізації технології територіального захоплення виступив «Кримський сценарій». Визначено, що конструкція квазівладної моделі виступає як «імітаційна держава» в донбаському регіоні. Окупаційні адміністрації на Донбасі – це інструменти керованого хаосу, що перетворюють територію на джерело політичного шантажу та кримінальної ренти, водночас мінімізуючи дипломатичні ризики для Кремля. Для України це означає потребу в багаторівневій контрстратегії: одночасній роботі над відновленням інформаційного суверенітету, демонтажем фінансових потоків, які живлять силові структури квазіреспублік, і формуванням швидкодіючих

міжнародних механізмів санкційного й кримінального переслідування. Лише синхронізуючи зусилля у військовій, правовій, економічній і когнітивній площинах, можна зруйнувати архітектуру гібридної окупації й повернути контроль не тільки над територією, а й над майбутнім її мешканців.

У висновках узагальнено основні результати дослідження.

У дослідженні здійснено спробу цілісного осмислення сепаратизму не лише як політичної практики, а й як технологізованого інструменту зовнішньої дестабілізації, спрямованого на підрив державної єдності, руйнування інституційної сталості й формування альтернативних ідентичностей.

Доведено, що концептуальна еволюція феномену полягає у зміщенні акцентів із внутрішньої ідентифікаційної кризи й нерівномірного розподілу ресурсів на високотехнологічну експлуатацію цих криз зовнішніми акторами, що перетворює сепаратизм із «відцентрованої тенденції» на універсальний інструмент деструкції державного суверенітету та регіональної безпеки.

Еволюція феномену демонструє, що сучасний сепаратизм здатен діяти одночасно на трьох рівнях – локальному, національному й міжнародному – і тому трансформується з локального протесту в стабільний елемент політичної системи, здатний не лише кидати виклик цілісності держави, а й продукувати альтернативні правові й адміністративні порядки, що ускладнює врегулювання конфліктів у глобалізованому й медіатизованому середовищі.

Сепаратизм постає як «тонка» ідеологія (*thin-centred ideology*) – не просто гасло відокремлення, а смислова матриця, що поєднує норму самовизначення, наратив історичної травми й образ «чужої» держави та через когнітивне рамкування, символічну інфраструктуру й діяльність еліт і медіа перетворює індивідуальне невдоволення на колективну «місію», здатну легітимізувати ризиковану й навіть насильницьку поведінку, синтезуючи ліві й праві мотиви.

Провідні соціальні й культурні детермінанти фрагментації національного простору в Україні формуються на перетині кількох довготривалих хвиль: радянського спадку асиміляційної політики, регіонально-структурних нерівностей і конкурентних моделей колективної ідентичності.

«П'ята колона» в Україні – це не розрізнені проросійські актори, а багатопланова інфраструктура, у якій мовні (дискурс «захисту російськомовних»), релігійні (РПЦ), ідеологічні (мережі «русского мира») та ідентифікаційні практики взаємно підсилюють одна одну, створюючи альтернативні лояльності й знімаючи моральні запобіжники до сепаратизму. Сукупно ці вектори формують мобілізаційне когнітивне поле, що переводить латентну неоднорідність у відкритий політичний розкол; отже, їх виявлення, нейтралізація та заміщення системною державною мовною, релігійною й гуманітарною політикою є ключем до національної стійкості та протидії гібридним загрозам.

Ідентифікація «хитких соціальних сегментів» – ветеранів без належної підтримки, ВПО, молоді з дефіцитом громадянської ідентичності, мешканців депресивних регіонів, маргіналізованих груп, носіїв рудиментарної «радянськості», окремих компактних меншин і релігійних спільнот із зовнішніми афіліаціями – та аналіз їх інституалізації через агентні й криміналізовані мережі засвідчили керовано сконструйований механізм зовнішнього впливу. Виявлено чотири пов'язані канали цього механізму (економічна кооптація, соціальний патронаж, інформаційна легітимація, ескалаційна мілітаризація) і окреслено прикладні кроки протидії: звуження поля рекрутингу через реабілітацію/підтримку та інтеграційні програми, розрив фінансово-логістичних ланцюгів і кримінальне переслідування агентних структур.

Описані механізми когнітивного програмування утворюють багаторівневу систему: таргетинг на основі великих даних (big data) за психопрофілями, мікроякорі-«криптовставки» та каскадна дистрибуція через ботмережі, псевдоекспертів і підконтрольні медіа. Паралельна «культурна прошивка» та deep-fake та ШІ-контент підсилюють емоційну ідентифікацію, спричиняють інверсію понять («окупація» → «визволення») і делегітимізують державу. Ефективна протидія потребує prebunking – попереднього викриття дезінформації, OSINT-аудиту якорів, розриву каскадних ланцюгів поширення та масової медіаграмотності, що відновлює суб'єктність аудиторії та

нарративний суверенітет.

Сучасна російська інформаційна кампанія вибудовує «конвеєр довіри»: тематичні медіапули генерують безперервний потік тривожних сюжетів, який бот-мережі масово підсилюють у соцмережах, а рекомендаційні алгоритми замикають користувача в резонансній камері; паралельно псевдокультурні формати та фабрики тролів емоційно «прошивають» нарратив і гасять спростування масованим потоком повідомлень. Через дзеркальні домени, кросплатформні репости та мультиканальне повторення з удавано незалежних джерел формується кумулятивний ефект правдоподібності, за якого сепаратистська ідея здається «очевидною» й підтриманою «більшістю».

Оцінювання впливу цифрових платформ засвідчило їх системотворчу роль у дестабілізації: Telegram, VK, Facebook та координовані бот-мережі через алгоритмічний таргетинг ізолюють фрустровані аудиторії в «бульбашках», піднімаючи їх сходами Ф. Могаддама від почуття приниження до легітимації насильства, тоді як «фабрики тролів», дзеркальні сайти й проксі-канали підтримують безперервний масованим потоком дезінформації. Це спричинило появу локальних «інформаційних анклавів», з яких рекрутували ресурси для проросійських формувань; отже, радикальна поляризація, індукована соцмережами, стала ключовою передумовою гібридного вторгнення й вимагає системного моніторингу, швидкого гасіння ботових «сплесків» та комплексної медіаграмотності.

«Кримський сценарій» – це трифазна технологія *seize–legalise–consolidate*, що спирається на багаторічну агентурно-психологічну підготовку, ковертне силове входження під «зонтиком» Чорноморського флоту РФ, юридичну симуляцію (псевдонорми, «референдум») та масовані інформаційно-психологічні операції, підсилені кіберударами й ресурсним шантажем. Модель ефективна лише за наявності внутрішніх опор (інфільтровані інститути, бази, лояльні еліти); без них вона деградує в затяжний конфлікт низької інтенсивності, як на Донбасі чи в Придністров'ї. Протидія вимагає інституціоналізації політики щодо «сірих зон», побудови внутрішньої контрінфраструктури, правової, кібер- і ресурсної стійкості, попередньо

узгоджених санкційних пакетів та моніторингу раних індикаторів (синхронізація наративів, псевдосоцопитування, аномальні ротації, формування без розпізнавальних знаків, процедурні атаки).

ДНР/ЛНР – це модель «імітаційної держави»: після псевдореферендуму 11.05.2014 зібрано декоративний фасад («конституції», «ради», символіка, безконкурентні «вибори»), тоді як реальний контроль силових і фінансових потоків здійснюється з російського командно-контрольного центру в Ростові-на-Дону. Фінансування через трансферти РФ і контрабанду, силовий каркас МДБ/МГБ з офіцерами ФСБ та місцевими кримінальними мережами, а також медіакластери забезпечують самодостатню оболонку. У підсумку квазіреспубліки утримують Україну в стані перманентної безпекової кризи, дають Москві переговорний важіль, слугують полігоном гібридних методів і створюють правову амбівалентність, що маскує відповідальність держави-окупанта.

Практична цінність здобутих результатів зумовлена їх новизною й актуальністю; вони придатні до використання у наукових дослідженнях та освітньому процесі.

Практична площина дисертації полягає у формуванні моделі багаторівневої протидії, яка синхронізує: превентивну кібероборону (раннє виявлення мережевих структур впливу, індикатори координованої неавтентичної активності), диверсифікацію критичних ресурсів (щоб знизити чутливість регіонів до зовнішніх маніпуляцій), реактивні санкційні механізми (спрямовані на звуження ресурсної бази квазіінституцій), антикорупційний моніторинг (як інструмент підвищення інституційної стійкості), розвиток цивільно-військової співпраці та гуманітарні програми реінтеграції деокупованих територій. Розроблені положення придатні для практичного застосування в РНБО України, Збройних Силах України, Міністерстві культури та інформаційної політики, МЗС України, обласних військових адміністраціях і громадських організаціях – для планування інформаційної та когнітивної оборони, протидії мережевим каналам деструкції й побудови програм соціальної згуртованості.

Ключові слова: сепаратизм, соціально-політична технологія, гібридна війна, російсько-українська війна, держава, національна безпека, інформаційна безпека, регіон, регіональна ідентичність, регіоналізація, суспільно-політичні рухи, регіональна безпека, націогенез, ідентичність, криза ідентичності.

ABSTRACT

Zhurba I. V. “Separatism as a Socio-Political Technology in the Context of the Russo-Ukrainian War.” – Qualification scholarly work (manuscript). Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 052 – Political Science (Field of Knowledge 05 – Social and Behavioral Sciences). – State Institution “Taras Shevchenko Luhansk National University,” Ministry of Education and Science of Ukraine, Poltava, 2025.

The dissertation presents one of the first comprehensive, interdisciplinary studies that offers an in-depth analysis of separatism as an integrated socio-political technology aimed at undermining national security, legitimizing occupation, and destabilizing state institutions under conditions of hybrid warfare. From the early years after the collapse of the USSR, Ukrainian separatism moved beyond latent “centrifugal” tendencies and gradually took shape as an externally steered technology of political pressure. An early telling signal was the protracted dispute over the division of the Black Sea Fleet and the legal status of Sevastopol: the Russian authorities instrumentalized naval infrastructure to construct a pro-Russian political-information environment on the peninsula and to build a local “architecture of loyalty.” A further “rehearsal” was the Tuzla Island crisis of autumn 2003, when attempts to blur the border by force, media hysteria, and legal manipulation demonstrated the Kremlin’s readiness to reformat the space of Ukrainian sovereignty under the guise of “settling disputes.”

Given that the logic of “creative disintegration,” tested in Sevastopol, Tuzla, Crimea, and Donbas, is increasingly treated by authoritarian regimes as a universal geopolitical tool, there is a critical need for a systematic, interdisciplinary analysis of separatism—not as a localist protest but as an integrated technology of external aggression. Such a study should, first, ensure the development of an effective national security system and the preservation of Ukraine’s territorial integrity, and, second, modernize European and global strategies of prevention and deterrence capable of neutralizing the repeated deployment of separatist scenarios in socially and culturally fragmented regions.

The annexation of Crimea in 2014 and the deployment of the quasi-republics “DPR/LPR” ultimately confirmed that separatism functions as a deliberate socio-political technology of hybrid aggression in which coercive pressure, information-cognitive operations, and legal inversion act synchronously. The full-scale invasion of the Russian Federation in 2022 transformed this model from a tool of point destabilization into a multi-vector system capable of legitimizing occupation, radicalizing public opinion, and simultaneously exposing structural weaknesses in international security mechanisms. In the context of the future development of Ukrainian political theory and practice, this research attains particular relevance.

The study of separatism as a multidimensional phenomenon amid Russia’s hybrid war against Ukraine is grounded in an interdisciplinary approach that combines political science, sociology, information security, cognitive studies, media studies, and military strategy. The methodological framework is built on the premise that contemporary separatism is an instrumentally engineered phenomenon aimed at transforming public consciousness and political identity.

The introduction substantiates the relevance of the topic, outlines the aim and objectives, defines the object and subject of research, formulates the scholarly novelty, describes the methodological foundations, emphasizes the theoretical and practical significance of the results obtained, provides information on prior approbation, and presents the structure of the work.

Chapter One, “Separatism as a Socio-Political Phenomenon: Conceptual and Theoretical Approaches,” offers a multi-faceted reconstruction of the conceptual field of separatism, its social determinants, and its ideological matrix; traces the historical evolution of the term “separatism” from religious nonconformism in early modern Europe to contemporary politico-territorial movements; proposes an operational typology of separatism based on a critical review of classical and neo-classical theories; demonstrates that separatism functions as a “thin-centered” ideology; and distinguishes its radical and moderate wings.

Chapter Two, “Social Fragmentation as a Space for the Social Engineering of Separatism,” notes that separatism in Ukraine forms at the intersection of historical

asymmetries, regulatory gaps, and targeted external influences, with its driving force being marginalized groups integrated into criminal-information networks. Overcoming this multidimensional vulnerability requires synchronizing security, humanitarian, and socio-economic policies; harmonizing language and ethnonational legislation; institutionally including minorities and veterans; de-criminalizing regional economies; and systematically monitoring “fragile segments.”

Chapter Three, “Separatism as a Product of Information Programming of Public Consciousness under Hybrid War,” argues that in the 21st century separatism is, above all, a technology for constructing an alternative reality in which values, facts, and emotions are smelted into a sense of “natural belonging” to another political space. The Ukrainian case teaches that whoever controls the cognitive perimeter gains the advantage even before the first shot is fired. The defense of territorial integrity begins with the defense of the semiotic space—and only a synergy of security, educational, technological, and cultural instruments can break the chain whereby an informational spark turns into the fire of armed division.

Chapter Four, “Separatist Projects as the Legitimation of Occupation,” concludes that the “Crimean scenario” served as the model for rapid territorial seizure. It also identifies the construction of a quasi-power model as an “imitation state” in the Donbas region. Occupation administrations in Donbas are instruments of managed chaos that turn the territory into a source of political blackmail and criminal rent while minimizing diplomatic risks for the Kremlin. For Ukraine, this implies the need for a multi-level counter-strategy: simultaneously restoring information sovereignty, dismantling financial flows feeding the security structures of the quasi-republics, and establishing fast-acting international mechanisms for sanctions and criminal prosecution. Only by synchronizing efforts in the military, legal, economic, and cognitive domains can the architecture of hybrid occupation be dismantled and control restored not only over territory but also over the future of its inhabitants.

The conclusions summarize the main results of the research.

The study seeks a holistic understanding of separatism not only as a political practice but also as a technologized instrument of external destabilization aimed at

undermining state unity, eroding institutional resilience, and forming alternative identities.

It is demonstrated that the conceptual evolution of the phenomenon consists in a shift of emphasis from internal crises of identity and uneven resource distribution to the high-tech exploitation of these crises by external actors, which transforms separatism from a “centrifugal tendency” into a universal instrument for destroying state sovereignty and regional security.

The evolution of the phenomenon shows that contemporary separatism can operate simultaneously on local, national, and international levels and thus is transformed from a local protest into a stable act of the political system—capable not only of challenging the integrity of the state but also of producing alternative legal and administrative orders that complicate conflict settlement in a globalized and mediatized environment.

Separatism appears as a “thin-centered” ideology—not merely a slogan of secession but a semantic matrix that combines the norm of self-determination, a narrative of historical trauma, and the image of a “foreign” state; through cognitive framing, symbolic infrastructure, and the activity of elites/media it turns individual discontent into a collective “mission,” capable of legitimizing risky and even violent behavior while synthesizing both left- and right-wing motifs.

The leading social and cultural determinants of the fragmentation of Ukraine’s national space emerge at the intersection of several long waves: the Soviet legacy of assimilation policy, regional-structural inequalities, and competing models of collective identity.

The “fifth column” in Ukraine is not a set of disparate pro-Russian actors but a multilayered infrastructure in which language (the discourse of “protecting Russian-speakers”), religion (the Russian Orthodox Church), ideological networks (“Russkiy Mir”), and identification practices mutually reinforce one another, creating alternative loyalties and lowering moral inhibitions against separatism. Taken together, these vectors form a mobilizable cognitive field that converts latent heterogeneity into open political cleavage; therefore, their identification, neutralization, and replacement via

systemic state language, religious, and humanitarian policy is key to national resilience and countering hybrid threats.

The identification of “fragile social segments”—veterans lacking adequate support, internally displaced persons, youth with a deficit of civic identity, residents of depressed regions, marginalized groups, carriers of rudimentary “Sovietness,” certain compact minorities, and religious communities with external affiliations—and the analysis of their institutionalization through agent and criminalized networks have revealed a deliberately engineered mechanism of external influence. Four interlinked channels of this mechanism are identified (economic co-optation, social patronage, information legitimation, escalatory militarization), along with applied countermeasures: narrowing the recruitment pool through rehabilitation/support and integration programs, disrupting financial-logistical chains, and criminally prosecuting agent structures.

The described mechanisms of cognitive programming constitute a multi-level system: big-data targeting by psychographic profiles, micro-anchors/“crypto-inserts,” and cascading distribution via bot networks, pseudo-experts, and controlled media. Parallel “cultural firmware” and deepfake/AI content intensify emotional identification, cause concept inversion (“occupation” → “liberation”), and delegitimize the state. Effective counteraction requires pre-bunking, OSINT audits of anchors, breaking cascading distribution chains, and mass media literacy that restores audience agency and refocuses it on the national narrative.

The contemporary Russian information campaign builds a “trust conveyor”: thematic media pools generate a continuous stream of alarmist stories that bot networks massively amplify on social media, while recommendation algorithms lock users in resonance chambers; in parallel, pseudo-cultural formats and troll factories emotionally “stitch” the narrative and smother refutations with a “firehose of falsehood.” Through mirror domains, cross-platform reposts, and multichannel repetition from ostensibly independent sources, a cumulative effect of plausibility emerges in which the separatist idea appears “obvious” and “majority-endorsed.”

Assessing the impact of digital platforms has revealed their system-forming

role in destabilization: Telegram, VK, Facebook, and coordinated bot networks use algorithmic targeting to isolate frustrated audiences in “bubbles,” moving them up F. Moghaddam’s staircase from feelings of humiliation to legitimizing violence, while troll factories, mirror sites, and proxy channels maintain a continuous “firehose” of disinformation. This produced local “information enclaves” from which resources were recruited for pro-Russian formations; thus, radical polarization induced by social media became a key precondition for hybrid invasion and necessitates systematic monitoring, rapid damping of bot “spikes,” and comprehensive media literacy.

The “Crimean scenario” is a three-phase technology—seize—legalise—consolidate—based on years of agent and psychological preparation, covert forcible entry under the “umbrella” of the Black Sea Fleet of the Russian Federation, legal simulation (pseudo-norms, “referendum”), and massive information-psychological operations reinforced by cyber-attacks and resource blackmail. The model is effective only when internal supports exist (infiltrated institutions, bases, loyal elites); without them it degrades into a protracted low-intensity conflict, as in Donbas or Transnistria. Counteraction requires doctrinalizing the “gray zone,” building internal counter-infrastructure, ensuring legal, cyber, and resource resilience, pre-agreed sanctions packages, and monitoring early indicators (narrative synchronization, pseudo-polls, anomalous rotations, “unmarked” formations, procedural attacks).

The DNR/LNR exemplify an “imitation state”: after the pseudo-referendum of 11 May 2014, a decorative facade was assembled (“constitutions,” “councils,” symbols, non-competitive “elections”), while real control over security and financial flows is exercised from the Russian command-and-control center in Rostov-on-Don. Financing through Russian transfers and smuggling, the security backbone of the MGB with FSB officers and local criminal networks, and media clusters provide a self-sufficient shell. As a result, the quasi-republics keep Ukraine in a state of permanent security crisis, give Moscow leverage in negotiations, serve as a testing ground for hybrid methods, and create legal ambivalence that masks the occupying state’s responsibility.

The practical value of the results obtained is determined by their novelty and

relevance; they are suitable for use in research and in the educational process.

The practical dimension of the dissertation is the development of a multi-level counteraction model that synchronizes: preventive cyber defense (early detection of networked influence structures, indicators of coordinated inauthentic behavior), diversification of critical resources (to reduce regions' vulnerability to external manipulation), reactive sanctions mechanisms (to shrink the resource base of quasi-institutions), anti-corruption monitoring (as a tool to strengthen institutional resilience), development of civil-military cooperation, and humanitarian programs for the reintegration of de-occupied territories. The provisions developed are applicable in the National Security and Defense Council of Ukraine, the Armed Forces of Ukraine, the Ministry of Culture and Information Policy, the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, regional military administrations, and civil society organizations—for planning information and cognitive defense, countering networked channels of disruption, and building social cohesion programs.

Keywords: separatism; socio-political technologies, hybrid war; Russo-Ukrainian war; state; national security; information security; region; regional identity; regionalization; socio-political movements; regional security; nation-building; identity; identity crisis.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України, зокрема які включені до міжнародних наукометричних баз:

1. Bader A., **Zhurba I.**, Kladko A., Demchenko V., Rusanova M. War in the practice of functioning of different types of political systems\Війна у практиці функціонування різних типів політичних систем. *Revista AMAZONIA investiga*. April. 2023. vol. 12. Issue 64. С.331-339. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.64.04.35>
2. Nuzhna Y., Bader A., Kotelenets K., Novoskoltseva L., **Zhurba I.** Subjective attitude as a key problem of social sciences:a philosophical and methodological analysis. *Synesis*, v. 15. n.4. 2023. С. 392-406. URL:

<https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/2820/3672>

3. Журба І. Сепаратизм і територіальна цілісність: конфлікт між принципами територіальної цілісності та правом на самовизначення. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. Випуск 1 (73). 2024. с.23-28. DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-1\(73\)-3](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-1(73)-3)

4. Журба І. Міжнародні актори та сепаратистські рухи: аналіз архітектоніки підтримки. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2024. Випуск 54. С. 204-211. DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.54.24>

5. Журба І. Медіа та сепаратизм: як інформаційні кампанії впливають на розвиток конфліктів. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. №47. 2024. С.116-121. DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v047.2024.21>

6. Нужна Ю., Алтухов О., **Журба І.** Філософські аспекти розвитку сучасного суспільства: тенденції та виклики. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. №48. 2024. С. 75-81. DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v048.2024.12>

Статті в інших виданнях, матеріали конференцій:

7. Журба І. Інтернет-видання «Л/ДНР» як засоби інформаційної боротьби в гібридній війні на Донбасі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. №5 (310). Червень 2017. С. 133-142. URL:https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3820/visnik_cherven_2017_red.pdf?sequence=1

8. Журба І. Пропагандистська складова гібридної війни на Донбасі. *«Нові нерівності – нові конфлікти: шляхи подолання»: тези доповідей та виступів учасників III конгресу соціологічної асоціації України*. Харків, 12-13 жовтня 2017 року. С. 119. URL:<https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3821/tezi.pdf?sequence=1>

9. Журба І. Аксиоматизація та методологія соціально-політичних

наук. *Філософські студії в контексті постсучасних знань: теорія, методологія, методика : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*. Одеса, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 31-33. URL:https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/59408/1/Макет%20advanced_training_CUSPU_ped.pdf

10. Журба І. Підривні соціальні технології: сутність та специфіка. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти: збірник тез доповідей II міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Полтава, 25-27 квітня 2024 року)*. Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. С. 245-247. URL:https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10171/ЗБІРНИК_РМУТЗВО_2024.pdf?sequence=1&isAllowed=y

11. Журба І. Етнонаціональний чинник виникнення сепаратистських рухів. *International scientific-practical conference “Science, education and technology: trends, challenges, prospects” : conference proceedings (Tampere, Finland, April 27, 2024)*. Tampere, Finland: Scholarly Publisher. 2024. С.37-39. URL: <https://www.economics.in.ua/2024/04/27-2024.html>

12. Журба І. Сепаратизм як ідеологія. *Future of Work: Technological, Generational and Social Shifts: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference*. May 9-10, 2024. Dnipro, Ukraine. С. 59-61. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2024/05/Conference-Proceedings-May-9-10-2024.pdf>

13. Журба І. Гібридна війна як соціальний проєкт. *Recent Trends in Science: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference*. May 16-17, 2024. Dnipro, Ukraine. С. 75-76. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2024/05/Conference-Proceedings-May-16-17-2024-1.pdf>

14. Журба І. Феномен сепаратизму в Україні: соціально-

політичний аналіз. *Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Scientific Research: Modern Innovations and Future Perspectives»*. February 24-26, 2025. Montreal, Canada. European Open Science Space, 2025. С. 261-262. URL: https://www.eoss-conf.com/wp-content/uploads/2025/02/Montreal_Canada_24.02.25.pdf

15. Журба І. Імітативний сепаратизм на Донбасі: соціально-політична імітація як інструмент гібридної війни. *Масова свідомість воєнного часу: методологічні та етичні аспекти її соціологічного вивчення: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. онлайн-конф.* 10 квітня 2025 р., Лубни, Україна / ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». Лубни, 2025. С.42-43. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11191/Матеріали%20конференції%20Масова%20свідомість%20воєнного%20часу%20для%20сайту%202025-07-17.pdf?sequence=1&isAllowed=y>